

CPMU News

Customs Policy Monitoring Unit

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร
ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์

Accumulation/Cumulation

กฎว่าด้วยการสะสมกันกำเนิดสินค้า (Accumulation/Cumulation)

กรณีศึกษาข้อบทและการใช้บังคับของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล

สมาพันธ์รัฐสวิส และมาเลเซีย

© Lenny Kuhne, Unsplash

CPMU NEWS

Customs Policy Monitoring Unit

สวัสดิ์คะ ท่านผู้อ่าน

ความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) เป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการลดอากรศุลกากรระหว่างกันภายในกลุ่มให้เหลือน้อยที่สุดหรือเป็นร้อยละ 0 สำหรับสินค้าที่มี “สัญชาติ” ของประเทศภาคี ดังนั้นกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rule of Origin: ROO) จึงมีความสำคัญตามไปด้วย เนื่องจากเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดว่าสินค้าจะได้รับสิทธิพิเศษภายใต้ FTA หรือไม่

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ย่อยหนึ่งของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่กำลังได้รับความสนใจและมีแนวปฏิบัติที่แตกต่างกันในแต่ละความตกลง คือ กฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า (Accumulation/Cumulation) ที่อนุญาตให้วัสดุหรือชิ้นส่วนที่ได้ถิ่นกำเนิดในประเทศภาคีหนึ่งของ FTA สามารถนำไปทำการผลิตในประเทศภาคีอื่นได้ โดยเสมือนว่าเป็นวัตถุดิบที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศภาคีที่ทำการผลิต โดยองค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) ได้จัดทำรายงานการศึกษาการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า (Study on Accumulation/Cumulation) ซึ่งได้นำเสนอแนวโน้มและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องอันวิเคราะห์มาจากข้อมูลใน FTA ของประเทศสมาชิก

จดหมายข่าวศุลกากร CPMU News ฉบับนี้ จึงนำเสนอข้อมูลบางส่วนจากรายงานการศึกษาฉบับนี้ อาทิ คำอธิบายของกฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า ข้อมูลภาพรวมของขอบเขตการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าใน FTA ฉบับต่าง ๆ จากทุกภูมิภาคทั่วโลก และกรณีศึกษาการใช้บังคับของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล สมาพันธรัฐสวิส และมาเลเซีย เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแนวทางการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าและการเจรจาความตกลงทางการค้าระหว่างประเทศในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป

บราลี รัตนปัทม

บรรณาธิการที่ปรึกษา

นางสาวบราลี รัตนปัทม
อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร)

นายภิสิทธิ์รัฐ นิลพันธ์
อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร)

นางสาวณัฐพร โพธิ์ยอด
เลขานุการเอก (ฝ่ายศุลกากร)

กองบรรณาธิการ

นายกรวัธ ทองอินทิ
เจ้าหน้าที่โครงการ Customs Policy
Monitoring Unit

จัดทำโดย

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร
ประจำสถานเอกอัครราชทูต
ณ กรุงบรัสเซลส์

Office of Customs Affairs
Royal Thai Embassy, Brussels

Drève du Rembucher 89
1170 Brussels, Belgium
Tel. +32 2 660 5759
Email: thaicustoms@thaicustoms.be

ท่านผู้อ่านสามารถติดตาม
CPMU News ฉบับอื่น ๆ ได้ที่
<http://brussels.customs.go.th>
หัวข้อ: CPMU News

สารบัญ

01

บทความประจำเดือน

คำนิยามและความสำคัญของการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า	1
ประเภทของการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า	5
ข้อมูลภาพรวมของข้อบทการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าใน FTA	10
กรณีศึกษาการใช้บังคับในประเทศต่าง ๆ	14
สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล	14
สมาพันธรัฐสวิส	15
มาเลเซีย	17

02

รายงานความเคลื่อนไหว

เหตุบุกกรุกและโจรกรรมสินค้าผิดกฎหมายไปจากคลังสินค้าที่ถูกตรวจยึดของศุลกากร ณ Brussels Airport	21
DG TAXUD เยือนอินเดีย เพื่อติดตาม/รับฟังปัญหาของมาตรการ CBAM และกระชับความร่วมมือทางศุลกากร	22
สำนักงานต่อต้านการฉ้อฉลแห่งสหภาพยุโรป (OLAF) ทลายเครือข่ายลักลอบขนส่งวอดก้าและวิสกี้	24
ศุลกากรสหรัฐตรวจยึดเฟรนทากิล 4 ล้านเม็ด ณ ชายแดนรัฐแอริโซนา-เม็กซิโก	25

03

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

พิธีเจริญพระพุทธมนต์ พิธีถวายเครื่องราชสักการะและพานพุ่ม พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณ และพิธีจุดเทียนถวายพระพรชัยมงคล ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ	26
การเข้าพบกับผู้แทน WCO เพื่อติดตามผลการฝึกงานของผู้ได้รับทุนรัฐบาลเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การปฏิบัติงานในต่างประเทศ	27

คำนิยามและความสำคัญ ของการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า

กฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า (Accumulation/ Cumulation) เป็นหนึ่งในข้อบทสำคัญของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rule of Origin: ROO) เนื่องจากการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้ามีผลต่อการได้ถิ่นกำเนิดสินค้า แต่ยังเป็นข้อบทที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้ที่ไม่เห็นด้วยอยู่เสมอ โดยผู้ที่สนับสนุนข้อบทนี้ เชื่อว่าการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าจะช่วยลดอุปสรรคทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการในเขตการค้าเสรี (Free Trade Area) ในขณะเดียวกัน ผู้ที่ไม่เห็นด้วยเชื่อว่าการอนุญาตให้สะสมถิ่นกำเนิดสินค้าจะเป็นการขยายสิทธิพิเศษทางการค้าไปยังผู้ประกอบการที่อยู่นอกเขตการค้าเสรี (Non-participating Party) โดยไม่มีหลักทางกฎหมายรองรับ

ในปี 2560 (2017) องค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) ได้เผยแพร่รายงานการศึกษาเปรียบเทียบกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีการให้สิทธิพิเศษทางการค้า (Comparative Study on Preferential Rules of Origin) โดยได้เปรียบเทียบและวิเคราะห์ข้อบทต่าง ๆ ของ ROO ในความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) ของประเทศคู่ค้าสำคัญทั่วโลก โดยมีการศึกษาข้อบทว่าด้วยกฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าใน FTA จำนวน 47 ฉบับในระดับเบื้องต้นมาแล้ว

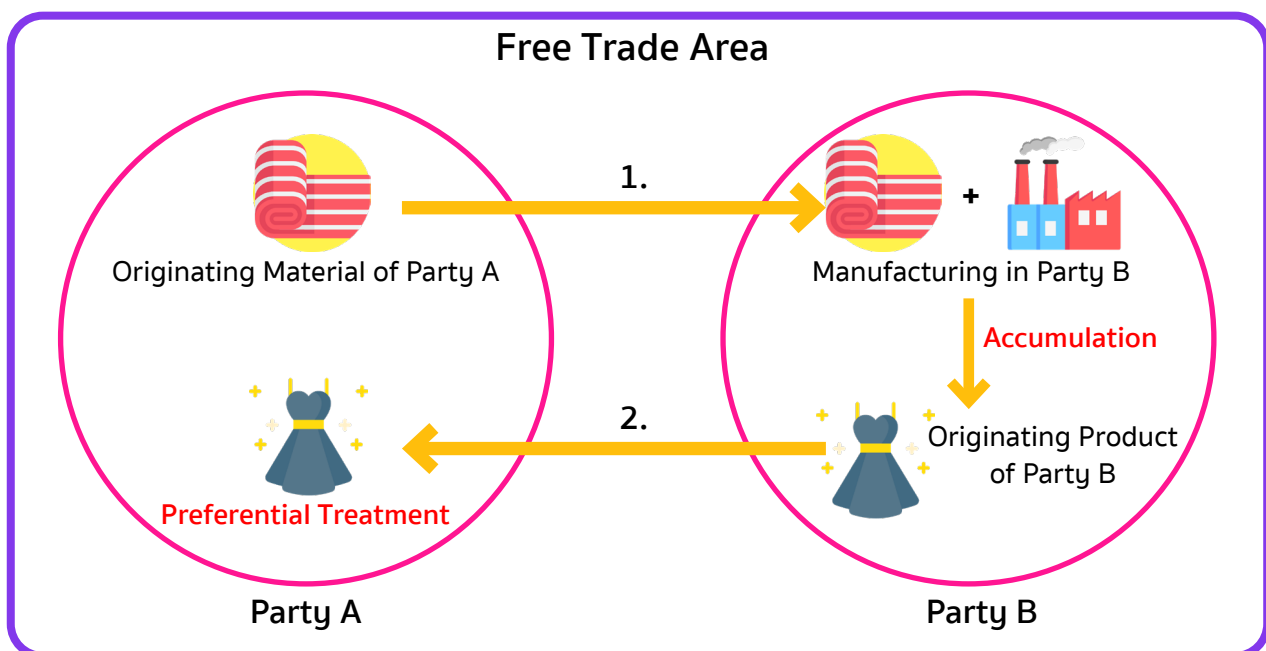
ทั้งนี้ รายงานการศึกษาดังกล่าวได้ทำการศึกษาเฉพาะจากข้อบทยายใต้ FTA แต่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยในเชิงการจัดการทางบริหารและการนำข้อบทเหล่านั้นไปใช้บังคับในทางปฏิบัติ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มักเป็นประเด็นปัญหาที่ไม่ได้รับการกล่าวถึงมากนัก WCO จึงได้พัฒนารายงานการศึกษาและเครื่องมือเพื่ออธิบายและติดตามการใช้บังคับของกฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้ามาอย่างต่อเนื่อง และได้เผยแพร่รายงานการศึกษากฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า (Study on Accumulation/Cumulation) ในเดือนมิถุนายน 2567 (2024)

รายงานการศึกษากฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าฉบับนี้กล่าวถึงลักษณะข้อบทด้วยกฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าของ FTA ฉบับต่าง ๆ พร้อมด้วยแนวทางการใช้บังคับของประเทศต่าง ๆ เช่น หลักเกณฑ์การรับรองหรือกระบวนการตรวจสอบ เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ประเทศสมาชิกทั้งในแง่ของการกำหนดข้อบทและการนำไปใช้บังคับในทางปฏิบัติ โดยได้ทำการศึกษาข้อบทของ FTA ต่าง ๆ ในช่วงเดือนตุลาคม 2565 (2022) – มีนาคม 2566 (2023) จากนั้น WCO ได้ติดต่อไปยังหน่วยงานศุลกากรต่าง ๆ ที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจเพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษาในช่วงเดือนกรกฎาคม 2566 (2023) – พฤศจิกายน 2566 (2023)

จดหมายข่าวศุลกากร CPMU News ฉบับนี้ เริ่มจากการนำเสนอคำอธิบายของกฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าและประเภทของการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้รับทราบข้อมูลพื้นฐานของประเด็นดังกล่าว แล้วจึงนำเสนอข้อมูลภาพรวมของข้อบทการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าใน FTA ฉบับต่าง ๆ จากทุกภูมิภาคทั่วโลก และสรุปด้วยกรณีศึกษาการใช้บังคับของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล สมาพันธรัฐสวิส และมาเลเซีย

คำอธิบายและคำนิยามของกฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า

การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า คือ การอนุญาตให้นำวัสดุหรือชิ้นส่วนที่ได้ถิ่นกำเนิดในประเทศภาคีหนึ่งไปผ่านกระบวนการผลิตในประเทศภาคีอื่นได้ โดยถือเสมือนว่าเป็นวัตถุดิบที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศภาคีที่ทำการผลิต อุตสาหกรรมการผลิตในเขตการค้าเสรีนั้นจึงมีแหล่งวัตถุดิบเพิ่มมากขึ้นและสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ แนวคิดนี้จึงขยายคำจำกัดความของผลิตภัณฑ์ที่มีถิ่นกำเนิดสินค้า (Originating Product) ให้รวมไปถึงสินค้าที่ผลิตโดยวัตถุดิบจากประเทศภาคีอื่นด้วย จึงเป็นการส่งเสริมทั้งอุตสาหกรรมวัตถุดิบ การผลิต และการบูรณาการทางเศรษฐกิจในเขตการค้าเสรีนั้น

การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าเป็นข้อบ่งชี้ที่แตกต่างจากหลักการสำคัญซึ่งกำหนดว่าสินค้านั้นจะได้ถิ่นกำเนิดก็ต่อเมื่อเข้าเกณฑ์เงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่ง ใน 2 หลักการ ดังนี้

1. สินค้าได้มาทั้งหมดหรือผลิตขึ้นทั้งหมดในประเทศเดียว

(Wholly obtained: WO) เป็นเกณฑ์ที่ให้ถิ่นกำเนิดของสินค้าแก่สินค้าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือสัตว์มีชีวิตที่เกิดและเติบโตในประเทศนั้น พืชที่เก็บเกี่ยวในประเทศนั้น หรือแร่ธาตุที่สกัดหรือนำมาจาประเทศเดียว

2. สินค้ามีการแปรรูปอย่างเพียงพอ (Substantial Transformation: ST)

สินค้าที่ถูกผลิตขึ้นด้วยวัตถุดิบจากภายนอกประเทศหรือวัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดทั้งหมดหรือบางส่วน โดยผ่านกระบวนการแปรรูปที่ถือว่าการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญอย่างเพียงพอ โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์สำคัญ 3 ลักษณะ คือ

1. เกณฑ์สัดส่วนมูลค่าการผลิตในภูมิภาค (Regional Value Content: RVC)
2. เกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดศุลกากร (Change in Tariff Classification: CTC) และ
3. เกณฑ์กระบวนการผลิตเฉพาะ (Specific Processing: SP)

สังเกตได้ว่ากฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าเป็นข้อบ่งชี้ที่ขยายหลักการข้างต้น เนื่องจากเป็นกฎเกณฑ์ที่เพิ่มโอกาสในการนำสินค้าที่ผ่านถิ่นกำเนิดสินค้าในประเทศภาคีหนึ่ง ในฐานะที่เป็นวัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดสินค้านำมาผลิตสินค้าในอีกประเทศภาคีหนึ่ง โดยบางความตกลงอนุญาตให้สะสม

กระบวนการผลิต (Production Process) เพื่อให้สินค้าผ่านเกณฑ์การได้ถิ่นกำเนิดสินค้าอีกด้วย

ถึงแม้ว่าจะมีการบรรจุข้อบ่งชี้การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าไว้ใน FTA แต่ก็มีกระบวนการเงื่อนไขและวิธีการใช้บังคับข้อบ่งชี้ที่แตกต่างกันออกไปตามระดับการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าที่เขตการค้าเสรีต่าง ๆ ต้องการ โดยการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าที่มีลักษณะยืดหยุ่นจะช่วยเพิ่มจำนวนคู่ค้าและเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมการผลิต ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) แต่ก็สามารถเพิ่มความเสี่ยงที่จะมีวัตถุดิบจากประเทศนอกเขตการค้าเสรีเข้ามาลักลอบสวมสิทธิ์

ในขณะเดียวกัน การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าที่มีลักษณะจำกัดอาจเพิ่มมูลค่าให้สินค้าภายในกลุ่มประเทศสมาชิกได้ แต่กฎดังกล่าวก็สามารถเพิ่มค่าใช้จ่ายให้กับผู้ผลิต โดยมีความเสี่ยงที่สินค้าไม่สามารถผ่านเกณฑ์ถิ่นกำเนิดสินค้า หรือผ่านเกณฑ์ด้วยต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น จนทำให้ประเทศภาคีไม่สามารถใช้สิทธิพิเศษของ FTA ได้มากเท่าที่ควร

อ้างอิง

เรืองยศ โตกลมธรรม. “ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า สำหรับเตรียมความพร้อมภายใต้กรอบความตกลง CPTPP.” กองพิทักษ์อัตราศุลกากร กรมศุลกากร.

https://www.customs.go.th/data_files/8f1618f5efa2e9d_563205c53bad2570e.pdf.

เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2567.

ชุมศรี เย็นทรง. “สิทธิประโยชน์ทางการค้า.” กองสิทธิประโยชน์ทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ.

<https://www.dft.go.th/Portals/0/DownloadFile/01-18122562.pdf?ver=2562-12-12-150448-367>.

เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2567.

WCO. “Study on Accumulation/Cumulation.” <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/origin/instruments-and-tools/origin-determination/study-on-cumulation-en.pdf>.

Accessed 15 July 2024.

ประเภทของการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า

โดยส่วนใหญ่แล้ว การใช้บังคับกฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าทุกประเภทต้องมีเงื่อนไขพื้นฐาน 2 ข้อ คือ 1. ต้องมีความตกลงทางการค้าระหว่างประเทศที่ระบุให้มีการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าได้ และ 2. ความตกลงทางการค้าทุกฉบับที่มีการสะสมถิ่นกำเนิดควรมีกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าในมาตรฐานเดียวกัน และต้องมีความตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้านศุลกากร (Mutual Administrative Assistance Agreement) เพื่อใช้บังคับกฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้านี้

การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าสามารถแยกประเภทได้ตาม 2 หลักเกณฑ์ คือ

1. การแยกประเภทตามประเทศที่ผลิตวัตถุดิบ (Whose Elements can be Cumulated)
2. การแยกประเภทตามวัตถุดิบ (Which Elements can be Cumulated)

โดยมีรายละเอียดดังนี้

การแยกประเภทตามประเทศที่ผลิตวัตถุดิบ (Whose Elements can be Cumulated)

การแยกประเภทการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าตามประเทศที่ผลิตวัตถุดิบ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทหลัก คือ 1. การสะสมถิ่นกำเนิดแบบทวิภาคี (Bilateral Cumulation) 2. การสะสมถิ่นกำเนิดแบบพหุภาคี (Diagonal/Regional Cumulation) และ 3. การสะสมถิ่นกำเนิดแบบขยาย (Cross/Extended Cumulation) ซึ่งมีความแตกต่างกันตามจำนวนและลักษณะของประเทศที่เกี่ยวข้อง

1. การสะสมถิ่นกำเนิดแบบทวิภาคี (Bilateral Cumulation)

คือ การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าระหว่างประเทศภาคี 2 ประเทศ โดยสามารถนำวัตถุดิบที่มีถิ่นกำเนิดจากอีกประเทศภาคีหนึ่งมาผลิตสินค้าในอีกประเทศภาคีหนึ่งเสมือนเป็นวัตถุดิบที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศนั้น และสามารถส่งออกสินค้านั้นไปยังประเทศภาคีแรกโดยได้รับสิทธิพิเศษของ FTA

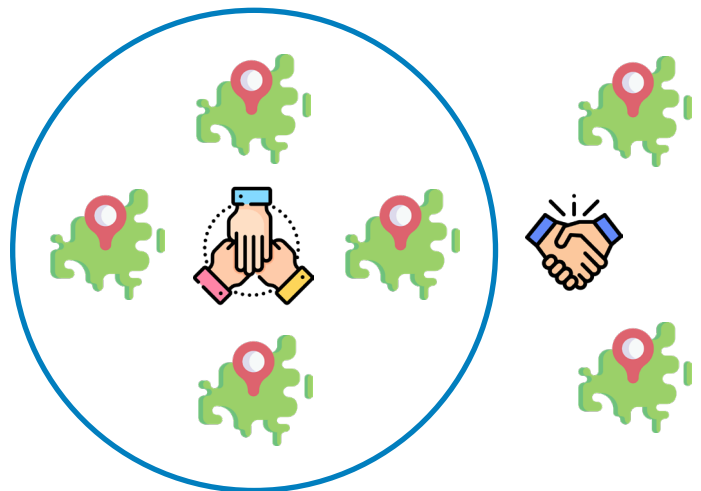
2. การสะสมถิ่นกำเนิดแบบพหุภาคี (Diagonal/Regional Cumulation)

คือ การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าในลักษณะเดียวกันกับแบบทวิภาคี แต่ใช้กับ FTA ที่มีประเทศภาคีมากกว่า 2 ประเทศ ทั้งนี้ FTA บางฉบับอาจระบุให้ การสะสมถิ่นกำเนิดของประเทศภาคีมากกว่า 2 ประเทศ เป็นการสะสมถิ่นกำเนิดแบบทวิภาคีได้ หากมีภาคีที่เป็นกลุ่มประเทศภาคี (Member Group) หรือประเทศที่เป็นเขตศุลกากรเดียวกัน (Single Customs Territory) เช่น ในกรณีของความตกลงการค้าเสรีสมาคมการค้าเสรียุโรป - องค์การบริหารปาเลสไตน์ (EFTA - Palestinian Authority FTA)

3. การสะสมถิ่นกำเนิดแบบขยาย (Cross/Extended Cumulation)

สามารถเรียกได้อีกอย่างว่าเป็น การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้ากับประเทศที่สาม (Third Party Cumulation) ซึ่งอนุญาตให้มีการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าระหว่างประเทศภาคี FTA และประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีของ FTA นั้น ทำให้ประเทศภาคีสามารถนำเข้าสินค้าจากประเทศที่ 3 มาใช้เสมือนเป็นวัตถุดิบที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศได้ ถือเป็นประเภทการสะสมถิ่นกำเนิดที่ยืดหยุ่นมากที่สุด แต่ก็มักมีการจำกัดการอนุญาตให้สะสมถิ่นกำเนิดกับสินค้าภายใต้พิกัดศุลกากรบางประเภทหรือสินค้าบางกลุ่มเท่านั้น

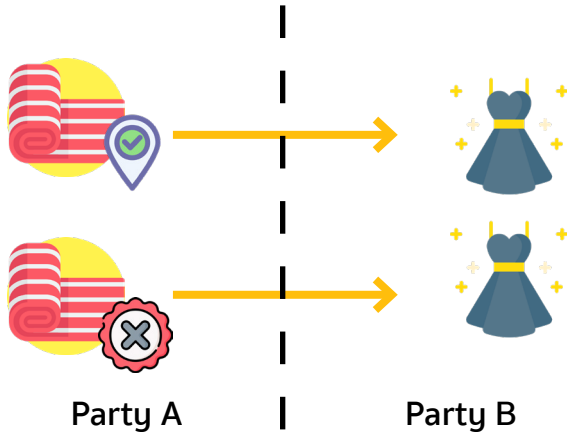
โดย FTA ที่มีคำว่า “Cross Cumulation” หรือ “Extended Cumulation” ปรากฏ เช่น ความตกลงการค้าเสรีสหราชอาณาจักร - อเมริกากลาง (UK - Central America FTA) ความตกลงการค้าเสรีสหราชอาณาจักร - สาธารณรัฐชิลี (UK - Chile FTA)

อย่างไรก็ตาม ใน FTA บางฉบับอาจมีการใช้คำว่า “Diagonal Cumulation” แต่มีใจความสื่อถึงการสะสมถิ่นกำเนิดแบบขยาย เนื่องจากอนุญาตให้สินค้าจากประเทศนอกภาคีเข้ามาสะสมถิ่นกำเนิดได้ เช่น ความตกลงการค้าเสรีสหราชอาณาจักร - สาธารณรัฐเลบานอน (UK - Lebanon FTA)

การแยกประเภทตามวัตถุดิบ (Which Elements can be Cumulated)

1. การสะสมถิ่นกำเนิดแบบเต็มส่วน (Full Cumulation)

คือการอนุญาตให้สะสมวัตถุดิบหรือกระบวนการที่เกิดขึ้นในเขตประเทศภาคีหลายประเทศ แม้ว่าวัตถุดิบตั้งต้น (Initial Input) จะไม่ผ่านถิ่นกำเนิดสินค้า โดยจะนำมูลค่าวัตถุดิบหรือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตในประเทศภาคีต่าง ๆ มาใช้ในการพิจารณาถิ่นกำเนิดสินค้าของสินค้าขั้นสุดท้าย (Final Product) การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแบบดังกล่าวจึงเป็นประเภทการสะสมถิ่นกำเนิดที่ยืดหยุ่นมากที่สุด

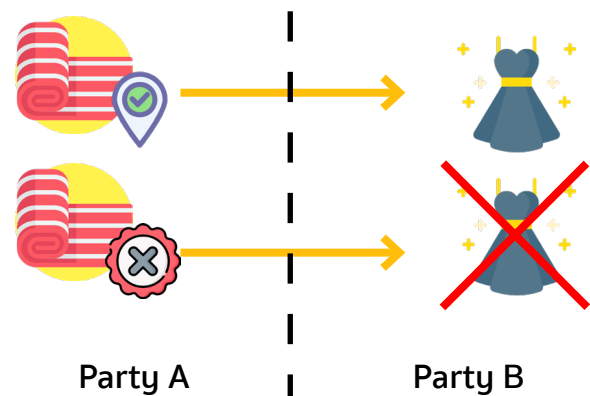

Both initial inputs are eligible to be accumulated.

2. การสะสมถิ่นกำเนิดแบบบางส่วน (Partial Cumulation)¹

คือ การอนุญาตให้สะสมวัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดจากประเทศภาคี โดยถือเสมือนว่าเป็นวัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดในอีกประเทศภาคีหนึ่ง (ประเทศผู้ผลิต) เฉพาะมูลค่าของวัตถุดิบที่จะนำมาพิจารณาถิ่นกำเนิดสินค้า **โดยไม่รวมถึงสัดส่วนมูลค่าการผลิตที่เกิดขึ้นในประเทศภาคี** กล่าวคือ หากวัตถุดิบไม่ได้ถิ่นกำเนิดสินค้า มูลค่าที่เพิ่มขึ้นในประเทศหนึ่งจะไม่สามารถนำมาพิจารณาได้ เนื่องจากวัตถุดิบดังกล่าวไม่ผ่านเกณฑ์ถิ่นกำเนิดสินค้าที่กำหนด

มีข้อสังเกตว่าภายใต้การสะสมรูปแบบดังกล่าว FTA ส่วนใหญ่อนุญาตให้สะสมได้เฉพาะวัตถุดิบ โดยไม่รวมถึงกระบวนการการผลิต ดังนั้น ในกรณีของสินค้าที่ต้องใช้เกณฑ์กระบวนการผลิตเฉพาะ (Specific Processing: SP) ในการพิจารณาถิ่นกำเนิด สินค้าจะไม่ได้ถิ่นกำเนิดสินค้า หากกระบวนการผลิตทั้งหมดไม่เกิดขึ้นในประเทศสุดท้ายที่สินค้ามีการแปรรูปอย่างเพียงพอ

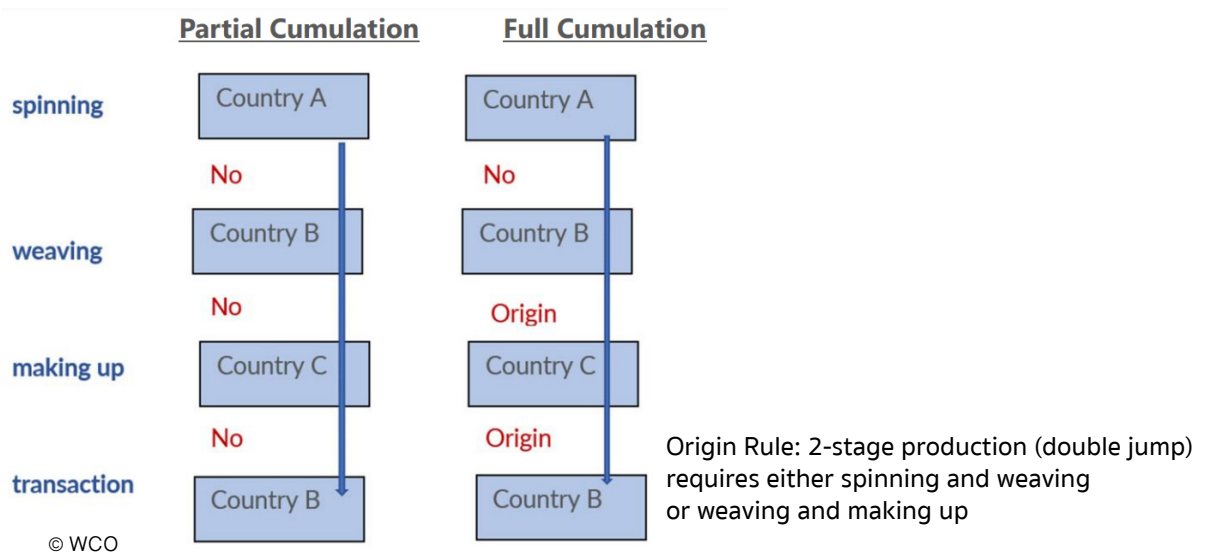
Only originating input can be accumulated.

¹ ตามคำนิยามของ WCO

การสะสมถิ่นกำเนิดบางส่วนของอาเซียน

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า ภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement: ATIGA) มีการกำหนดหลักเกณฑ์เรื่อง “Partial Cumulation” ในข้อบทด้านกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าและภาคผนวก 6 แนวทางปฏิบัติสำหรับการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแบบบางส่วนภายใต้ข้อ 30 (2) ของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าแบบสะสมของอาเซียน ซึ่งกฎดังกล่าวอนุญาตให้มีการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแบบบางส่วนจากสินค้าที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดสินค้า หากสินค้านั้นมีสัดส่วนมูลค่าการผลิตในภูมิภาค (RVC) อย่างน้อยร้อยละ 20 แต่ไม่ถึงร้อยละ 40 โดยสินค้านี้จะไม่ได้รับสิทธิพิเศษทางอากรศุลกากรภายใต้ความตกลง ATIGA จากประเทศผู้นำเข้า เนื่องจากเป็นสินค้าที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (คือ เกณฑ์ RVC ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40) ดังนั้น **หลักการ Partial Cumulation ของอาเซียนจึงแตกต่างกับหลักการที่ WCO อธิบายในข้อ 2 ข้างต้น**

ตัวอย่างการเปรียบเทียบการสะสมถิ่นกำเนิดแบบเต็มส่วน และการสะสมถิ่นกำเนิดแบบบางส่วน

จากแผนภาพแสดงการเปรียบเทียบการสะสมถิ่นกำเนิดแบบเต็มส่วนและการสะสมถิ่นกำเนิดแบบบางส่วนของการผลิตเสื้อจากผ้าขนสัตว์ (Wool) ในเขตการค้าเสรีระหว่างประเทศ A B และ C โดยกฎถิ่นกำเนิดสินค้าสำหรับเสื้อดังกล่าวกำหนดให้สินค้าต้องผ่านกระบวนการผลิตสองขั้นตอนติดต่อกัน (2-Stage/Double Jump Production) ซึ่งผู้ประกอบการในประเทศ A เป็นผู้เริ่มการผลิตในขั้นตอนการปั่นด้าย (Spinning) ซึ่งนำเข้าวัตถุดิบมาจากประเทศนอกภาคี แล้วส่งต่อไปให้ผู้ประกอบการในประเทศ B ผลิตในขั้นตอนการทอ (Weaving) ก่อนที่จะส่งให้ผู้ประกอบการในประเทศ C เย็บเป็นเสื้อ (Making Up) และส่งออกสินค้าขั้นสุดท้ายไปยังประเทศ B

หากเขตการค้าเสรีนี้ใช้การสะสมถิ่นกำเนิดแบบเต็มส่วน จะสามารถสะสมขั้นตอนการผลิตที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศเพื่อให้ผ่านกระบวนการผลิตสองขั้นตอนติดต่อกัน ดังนั้น ด้ายที่ผ่านการปั่นในประเทศ A และทอในประเทศ B จะได้ถิ่นกำเนิดประเทศ B เนื่องจากผ่านการผลิตติดต่อกันสองขั้นตอนในประเทศภาคีแล้ว

แต่หากเขตการค้าเสรีนี้ใช้การสะสมถิ่นกำเนิดแบบบางส่วน การผลิตแต่ละขั้นตอนในแต่ละประเทศจะไม่สามารถทำให้สินค้าผ่านถิ่นกำเนิดสินค้าได้เนื่องจากจำเป็นต้องผ่านกระบวนการผลิตสองขั้นตอนติดต่อกันในประเทศสุดท้าย

อ้างอิง

WCO. "Study on Accumulation/Cumulation." [https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf](https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/origin/instruments-and-tools/origin-determination/study-on-cumulation-en.pdf)
/topics/origin/instruments-and-tools/origin-determination/study-on-cumulation-en.pdf.

Accessed 15 July 2024.

ข้อมูลภาพรวมของ ข้อบทการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าใน FTA

รายงานการศึกษาของ WCO ฉบับนี้ ได้ศึกษาข้อบทว่าด้วยการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าของ FTA ทั้งหมด 398 ฉบับ² เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มและสรุปข้อมูลในภาพรวมว่าประเทศสมาชิกมีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าในลักษณะใด โดยมีข้อมูลภาพรวมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลภาพรวมของ ประเภทการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า

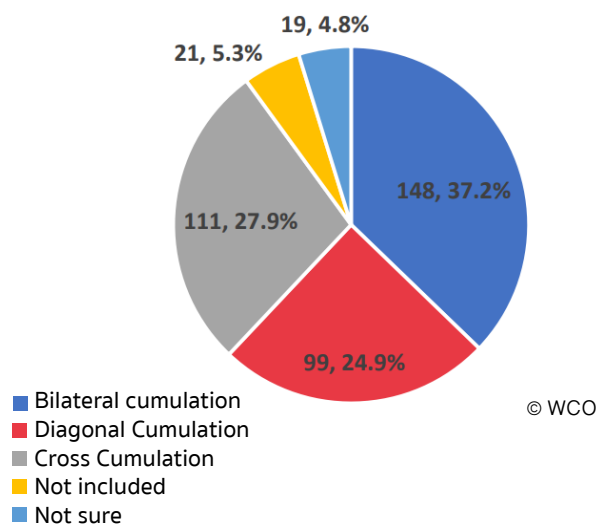
WCO ได้สรุปข้อมูลประเภทการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าตามเกณฑ์การแยกประเภท คือ 1. การแยกประเภทตามประเทศที่ผลิตวัตถุดิบ (Whose Elements can be Cumulated) และ 2. การแยกประเภทตามวัตถุดิบ (Which Elements can be Cumulated) โดยสรุปได้ดังนี้

สำหรับประเภทตามประเทศที่ผลิตวัตถุดิบ จาก FTA จำนวน 398 ฉบับ พบการสะสมถิ่นกำเนิดแบบทวิภาคี (Bilateral Cumulation) ใน FTA จำนวน 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 37.2 และพบการสะสมถิ่นกำเนิดแบบพหุภาคี (Diagonal/Regional Cumulation) ใน FTA จำนวน 99 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 24.9 และพบการสะสมถิ่นกำเนิดแบบขยาย (Cross/Extended Cumulation) ใน FTA จำนวน 111 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 27.9

² WCO ได้ระบุรายชื่อของ FTA และประเภทการสะสมถิ่นกำเนิดที่พบไว้ใน ANNEX I ของรายงานการศึกษา

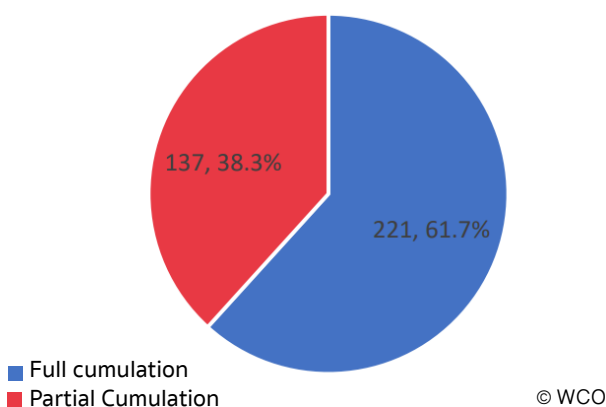
ทั้งนี้ มี FTA จำนวน 21 ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 5.3 ระบุว่าไม่มีการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า และ FTA ที่เหลืออีก 19 ฉบับ หรือร้อยละ 4.8 ยังไม่ชัดเจนว่ากำหนดให้มีการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าหรือไม่ เนื่องจากไม่ปรากฏข้อมูลทางกฎหมายด้านกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่แนบมาใน WCO Trade Tools

Overview of FTAs on Cumulation
(In terms of whose input can be cumulated)

สำหรับประเภทตามวัตถุดิบ จาก FTA จำนวน 358 ฉบับ พบการสะสมถิ่นกำเนิดแบบเต็มส่วน (Full Cumulation) ใน FTA จำนวน 137 ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 38.3 และพบการสะสมถิ่นกำเนิดแบบบางส่วน (Partial Cumulation) ใน FTA จำนวน 221 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 61.7

Overview of FTAs on Cumulation
(In terms of which input can be cumulated)

2. ข้อมูลภาพรวมของคำศัพท์ทางกฎหมาย

คำศัพท์ทางกฎหมายที่ปรากฏในข้อบทเรื่องการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าใน FTA ฉบับต่าง ๆ มีความแตกต่างกันมาก และอาจเป็นกลุ่มคำศัพท์ในด้านกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่มีการใช้แตกต่างกันมากที่สุด โดย FTA บางฉบับมีการระบุประเด็นการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าไว้ในข้อบทเฉพาะ (Specific Article) ที่ชื่อว่า “Accumulation/ Cumulation” “Cumulative Rule of Origin” หรือ “Cumulative Treatment” แต่ในบางกรณีระบุเป็นเพียงข้อความในข้อบทเรื่องคำนิยาม (Definition) หรืออยู่ในข้อบทที่ระบุเงื่อนไขการได้ถิ่นกำเนิดสินค้า (General Requirements) เช่น ข้อกำหนดเรื่อง “Wholly Obtained” และข้อกำหนดเรื่อง “Sufficient Transformation”

จาก FTA จำนวน 358 ฉบับ โดยส่วนใหญ่จะระบุการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าในข้อบทเฉพาะ จำนวน 327 ฉบับ หรือร้อยละ 91.3 โดย FTA 31 ฉบับที่เหลือมีการระบุไว้ในข้อบทอื่น ๆ เช่น ความตกลงตลาดร่วมแอฟริกา ตะวันออกและแอฟริกาใต้ (Common Market for Eastern and Southern Africa: COMESA) ระบุไว้ในข้อบทคำนิยามในขณะที่ความตกลงการค้าเสรีสหรัฐอเมริกา - ราชอาณาจักรฮัชไมต์จอร์แดน (United States - Jordan FTA) และความตกลงการค้าเสรีสหรัฐอเมริกา - รัฐอิสราเอล (United States - Israel FTA) ระบุไว้ในเงื่อนไขการได้ถิ่นกำเนิดสินค้า

3. ข้อมูลภาพรวมของการรับรอง เพื่อการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า

การรับรองเพื่อการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า (Certification on Cumulation) คือ ขั้นตอนการดำเนินการที่กำหนดไว้ใน FTA บางฉบับ เพื่อรับรองที่มาของวัตถุดิบและตรวจสอบว่าสินค้าเหล่านั้นมีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขของการได้รับสิทธิพิเศษทางการค้า โดยการรับรองอาจอยู่ในรูปแบบการยื่นเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ที่รับรองว่าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมีที่มาและลักษณะตรงตามเงื่อนไขที่กำหนด การรับรองในลักษณะนี้ช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบและติดตามเส้นทางของสินค้าเพื่อให้แน่ใจว่ามี การปฏิบัติตามกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า ทั้งยังช่วยลดและป้องกันการฉ้อฉลในระบบการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า

จาก FTA 398 ฉบับ พบเงื่อนไขที่ระบุให้มีการรับรองเพื่อการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าใน FTA จำนวน 41 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 10.3 ในขณะที่ FTA ฉบับอื่น ๆ ไม่มีการระบุให้มีการรับรองอย่างแน่ชัด โดยในกลุ่ม FTA ที่กำหนดให้มีการรับรองนั้น อาจกำหนดให้หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin: CO) ระบุข้อมูลการสะสมถิ่นกำเนิดไว้ด้วย เช่น รายละเอียดของวัตถุดิบหรือขั้นตอนการผลิตที่ผ่านสะสมถิ่นกำเนิด ประเทศที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน FTA

ทั้งนี้ FTA ส่วนใหญ่ของสหภาพยุโรป (EU) มักใช้เอกสารรับรองการขนส่งสินค้า Movement Certificate EUR.1 หรือเอกสารการรับรองของผู้จัดหาวัตถุดิบ (Supplier's Declaration) เป็นหลักฐานแสดงที่มาของวัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดสินค้า

MOVEMENT CERTIFICATE			
1. Exporter (Name, full address, country)		EUR.1 No A 000.000	
See notes overleaf before completing this form.			
3. Consignee (Name, full address, country) (Optional)		2. Certificate used in preferential trade between and (Insert appropriate countries, groups of countries or territories)	
6. Transport details (Optional)		7. Remarks	
8. Item number; Marks and numbers; Number and kind of packages (°); Description of goods		9. Gross mass (kg) or other measure (litres, m³, etc.)	10. Invoices (Optional)
4. Country, group of countries or territory in which the products are considered as originating		5. Country, group of countries or territory of destination	

เอกสาร Movement Certificate EUR.1

นอกจากนี้ FTA บางฉบับ มีการระบุวิธีการรับรองเพื่อการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าอย่างละเอียด โดยใช้เอกสารหลายประเภท เช่น ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - ญี่ปุ่น (ASEAN – Japan FTA) สามารถใช้เอกสารการรับรองของผู้ส่งออกหรือผู้ผลิต บัญชีราคาสินค้า ลำเนาหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (CO) ของวัตถุดิบที่ออกโดยประเทศส่งออกวัตถุดิบ รวมถึง CO ที่ออกย้อนหลัง และเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการพิสูจน์การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าได้

ความตกลงการค้าเสรีของกลุ่มประเทศอาเซียน มักกำหนดให้ระบุข้อมูลการสะสมถิ่นกำเนิดไว้ในหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า โดยจะมีช่องให้ทำเครื่องหมายเพื่อแสดงว่ามีการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า เช่น ช่องที่ 13 ของหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - สาธารณรัฐอินเดีย (ASEAN - India FTA) อย่างไรก็ตาม ข้อกำหนดเรื่องการระบุการสะสมถิ่นกำเนิดในหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดนั้นยังมีความแตกต่างกันออกไปตาม FTA ฉบับต่าง ๆ ผู้ส่งออกจึงควรให้ความสำคัญและศึกษารายละเอียดของ FTA ที่เกี่ยวข้องอย่างถี่ถ้วน

อ้างอิง

WCO. "Study on Accumulation/Cumulation." <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/origin/instruments-and-tools/origin-determination/study-on-cumulation-en.pdf>. Accessed 15 July 2024.

กรณีศึกษาการใช้บังคับในประเทศต่าง ๆ

1. สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล

ในความตกลงการค้าเสรีที่สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลเป็นภาคี มีการกำหนดกฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าตามกระบวนการผลิต ที่มาของวัตถุดิบ และ มูลค่าที่เพิ่มขึ้นมาจากการผลิต โดยได้กำหนดคำนิยามที่ชัดเจนของ “กระบวนการผลิตที่เพียงพอ (Sufficient Processing)” ซึ่งหมายถึงการแปรสภาพสินค้าอันเพิ่มมูลค่าและเปลี่ยนลักษณะสำคัญของวัตถุดิบดั้งเดิม ในขณะที่ “กระบวนการผลิตที่ไม่เพียงพอ (Insufficient Processing)” คือ เป็นเพียงกระบวนการอย่างง่าย เช่น การเก็บรักษาสินค้าให้อยู่ในสภาพดี การคัดแยก การตัดแต่ง การใส่บรรจุภัณฑ์ การติดฉลาก การแต่งสี เป็นต้น ดังนั้น FTA ที่บราซิลเป็นภาคีจะกำหนดให้สินค้าหรือวัตถุดิบที่มีถิ่นกำเนิดจากประเทศภาคีอื่น สามารถสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าโดยการนำมาเป็นวัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้าในอีกประเทศหนึ่งได้ หากผ่านกระบวนการซึ่งไม่ใช่กระบวนการ Insufficient Processing ในบราซิล

1.1 การรับรองเพื่อการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า

กระบวนการรับรองเพื่อการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า จะมีความแตกต่างกันไปตามข้อกำหนดในความตกลงต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น ตลาดรวมอเมริกาใต้ตอนล่าง (Southern Common Market) หรือ MERCOSUR กำหนดให้มีการรับรอง (Sworn Declaration) ที่ระบุว่าสินค้านั้นเป็นวัตถุดิบเพื่อนำไปสะสมถิ่นกำเนิดหรือไม่ และความตกลงทางการค้าต่าง ๆ ที่บราซิลเป็นภาคี ไม่มีข้อกำหนดให้ระบุข้อมูลการสะสมถิ่นกำเนิดไว้ในหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (CO) แต่ให้ใช้กระบวนการอื่น ๆ เช่น การกำหนดรหัสเฉพาะในเอกสารของสินค้าที่จะนำไปสะสมถิ่นกำเนิด

ดังนั้น ในกระบวนการตรวจสอบถิ่นกำเนิดสินค้า โดยศุลกากร บราซิลจึงได้ใช้ Sworn Declaration เป็นเอกสารในการพิสูจน์การสะสมถิ่นกำเนิด ซึ่งเป็นหลักฐานที่ใช้ประกอบการออก CO

1.2 กระบวนการตรวจสอบที่เกี่ยวข้องกับการสะสมถิ่นกำเนิด

ศุลกากรบราซิลจะทำการตรวจสอบถิ่นกำเนิดสินค้าที่น่าสงสัยเกี่ยวกับการใช้สิทธิพิเศษทางการค้าจากการวิเคราะห์ข้อมูลและคำร้องเรียนจากบุคคลภายนอก Federal Revenue Service ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบเอกสารภายหลังการตรวจปล่อยสินค้าจะส่งการให้ผู้นำเข้าแสดง CO ฉบับจริง และดำเนินการตรวจสอบย้อนหลังกับหน่วยงานผู้มีอำนาจออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าฉบับนั้น ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามแนวทางประสานความร่วมมือที่กำหนดไว้ใน FTA ที่เกี่ยวข้อง หากศุลกากรยังมีข้อสงสัยสามารถลงพื้นที่ตรวจสอบกระบวนการผลิตสินค้าในโรงงานได้ แต่ยังไม่เคยมีประวัติการตรวจสอบในลักษณะนี้มาก่อน

2. สมาพันธรัฐสวิส

ในปัจจุบัน สมาพันธรัฐสวิสมีเครือข่าย FTA ทั้งหมด 35 ฉบับ กับ 43 ชาติ ซึ่งส่วนใหญ่เป็น FTA ที่เจรจาในฐานะที่เป็นสมาชิกของสมาคมการค้าเสรียุโรป (European Free Trade Association: EFTA) ความตกลงเหล่านี้อนุญาตให้มีการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแบบทวิภาคี (Bilateral Cumulation) ที่วัตถุดิบจากประเทศภาคีสามารถนำมาใช้ผลิตสินค้าในอีกประเทศภาคีหนึ่งเสมือนว่าเป็นวัตถุดิบที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศภาคีนั้นเอง

นอกจากนี้ ยังมีการสะสมถิ่นกำเนิดแบบพหุภาคี (Diagonal Cumulation) ภายใต้กลุ่มประเทศ Pan - Euro - Mediterranean (PEM)³ ที่อนุญาตให้วัตถุดิบจากประเทศที่ 3 ซึ่งไม่ใช่ภาคีของ FTA นั้น แต่ยังเป็นสมาชิกกลุ่มประเทศ PEM ที่มีสิทธิพิเศษทางการค้าเชื่อมโยงกับประเทศผู้นำเข้าประเทศสุดท้าย สามารถนำมาสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าในประเทศภาคีได้

³ ประกอบด้วยไอซ์แลนด์ ลิกเตนสไตน์ นอร์เวย์ สวิตเซอร์แลนด์ หมู่เกาะฟาโร (เดนมาร์ก) ตุรกี อียิปต์ อิสราเอล จอร์แดน เลบานอน ปาเลสไตน์ จอร์เจีย มอลโดวา ยูเครน แอลเบเนีย บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา มาซิโดเนียเหนือ มอนเตเนโกร เซอร์เบีย และคอซอวอ

ทั้งนี้ ความตกลงการค้าเสรีสมาคมการค้าเสรียุโรป - สาธารณรัฐตูนิเซีย (EFTA - Tunisia FTA) และความตกลงการค้าเสรีสมาคมการค้าเสรียุโรป - แคนาดา (EFTA - Canada FTA) กำหนดให้มีทางเลือกการใช้กฎการสะสมถิ่นกำเนิดแบบเต็มส่วน (Full Cumulation) ที่สามารถสะสมถิ่นกำเนิดในกระบวนการผลิตและกระบวนการเพิ่มมูลค่า ยกตัวอย่างเช่น สินค้าที่ผลิตขึ้นที่ 1 ในประเทศ A และผลิตขึ้นที่ 2 ในประเทศ B เมื่อพิจารณาร่วมกันกระบวนการดังกล่าวสามารถนำมาสะสมถิ่นกำเนิดภายใต้กฎถิ่นกำเนิดสินค้าที่กำหนดได้ Full Cumulation จึงเป็นกฎที่เหมาะสมกับเกณฑ์ที่กำหนดให้ผ่านกระบวนการเฉพาะเจาะจงโดยกลุ่มประเทศ PEM กำลังทำการปรับปรุงกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าใน FTA ฉบับต่าง ๆ และมีแนวโน้มว่าจะขยายให้มีการสะสมถิ่นกำเนิดแบบเต็มส่วนกับหุ้นส่วนทางการค้ามากขึ้น

© EFTA

ในระหว่างการเจรจา FTA และการเจรจาแก้ไข FTA สวิสพยายามที่จะเพิ่มความเป็นไปได้ของการใช้กฎการสะสมถิ่นกำเนิดแบบขยาย (Extended Cumulation) ที่อนุญาตให้สะสมถิ่นกำเนิดกับสินค้าที่อยู่นอกเขต FTA ทำให้สินค้าจากเขต FTA อื่น ๆ สามารถนำมาสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ FTA ที่สวิสเป็นภาคีได้ ถือเป็นความพยายามในการเพิ่มแหล่งที่มาของวัตถุดิบให้แก่ผู้ส่งออก ซึ่งสวิสมุ่งเน้นการเจรจาให้มีการสะสมถิ่นกำเนิดแบบขยายกับกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมเท่านั้น (Industrial Goods) เพราะเชื่อว่าจะช่วยลดภาระทางธุรการแก่ผู้ประกอบการได้เป็นอย่างมาก ในขณะที่นโยบายด้านสินค้าเกษตรของประเทศสมาชิกกลุ่ม EFTA แตกต่างกันอย่างนำไปสู่การลิดรอนการค้าและการเปิดตลาดที่ต่างกัน ดังนั้น วัตถุดิบที่มาจากกลุ่มสินค้าเกษตรจึงไม่สามารถใช้ Extended Cumulation เพื่อป้องกันการสวมสิทธิที่อาจเกิดขึ้น

2.1 การรับรองเพื่อการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า

สวิตส และ EFTA จะใช้ระบบการรับรองโดยผู้ส่งออก (Exporter – based Model) ซึ่งผู้ส่งออกต้องรับผิดชอบต่อการยื่นหลักฐานและรับรองความถูกต้องของข้อมูล ผู้ส่งออกจะต้องแสดงคำรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Origin Declaration) หรือเอกสารทางการค้าอื่น ๆ ที่แสดงถิ่นกำเนิดสินค้า เช่น ใบส่งของ (Delivery Note) บัญชีการบรรจุหีบห่อ (Packing List) หรือในอีกแนวทางหนึ่ง ศุลกากรอาจออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Movement Certificate EUR.1) ตามข้อกำหนดของ FTA ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หากผู้ส่งออกไม่ใช่ผู้ผลิตสินค้า จะต้องแนบเอกสารการรับรองของผู้จัดหาวัตถุดิบ (Supplier's Declaration) เพื่อรับรองถิ่นกำเนิดของวัตถุดิบนั้น

สำหรับการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแบบพหุภาคี ผู้ส่งออกต้องระบุประเทศภาคีที่เกี่ยวข้องกับการสะสมถิ่นกำเนิดในหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า และในกรณีการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแบบเต็มส่วน ผู้ส่งออกต้องออก Supplier's Declaration เพื่อแสดงกระบวนการผลิต ซึ่งต่อมา ผู้นำเข้า/ผู้ผลิต สามารถใช้เอกสารนี้ เพื่อพิสูจน์การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าในขณะออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า

กรณีศึกษาการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแบบเต็มส่วน (Full Cumulation)

ผู้ผลิตในสวิตสใช้เส้นด้าย (พิกัดศุลกากร 52.05) จากประเทศที่ 3 ในการผลิตผ้า (พิกัดศุลกากร 52.08) ซึ่งผู้ผลิตต้องการส่งออกผ้าเหล่านี้ไปผลิตเป็นกางเกงสตรีในสาธารณรัฐตูนิเซีย ซึ่งการผลิตผ้าในสวิตส ถือเป็นการผลิตที่ไม่เพียงพอต่อการได้ถิ่นกำเนิดสินค้า จึงไม่สามารถออกหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดของสวิตสได้ แต่ผู้ผลิตสามารถออกเอกสาร Supplier's Declaration เพื่อรับรองขั้นตอนการผลิตและมูลค่าที่เพิ่มขึ้นในกระบวนการผลิตที่เกิดขึ้นในสวิตส

เมื่อผู้นำเข้าในตูนิเซียนำผ้ามาผลิตเป็นกางเกงแล้ว จึงตรงตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในความตกลงการค้าเสรี EFTA – ตูนิเซีย (EFTA – Tunisia FTA) ที่กำหนดให้สินค้ากางเกงสตรีต้องผ่านกระบวนการผลิต 2 ขั้นตอน (ในที่นี้ ขั้นที่ 1 คือการผลิตผ้าในสวิตส และขั้นที่ 2 คือการนำผ้ามาตัดเย็บในตูนิเซีย) ด้วยกฎ Full Cumulation เมื่อพิจารณากระบวนการทั้งหมด กางเกงที่ผลิตในตูนิเซียจึงผ่านเกณฑ์ถิ่นกำเนิดสินค้า ผู้ผลิตในตูนิเซียจึงสามารถออกหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า และส่งออกสินค้ากลับไปจำหน่ายในสวิตสโดยได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าของ FTA ฉบับนี้

© pch.vector, Freepik

กรณีศึกษาการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแบบขยาย (Extended Accumulation)

ผู้ผลิตรถยนต์ไฟฟ้า (Electronic Vehicle: EV) ในญี่ปุ่น นำเข้าชุดแบตเตอรี่จาก EU ภายใต้ความตกลงการค้าเสรีญี่ปุ่น - EU (Japan - EU FTA) ภายหลังการผลิตเสร็จสิ้น ผู้ผลิตได้ส่งออกรถยนต์ไฟฟ้าเหล่านี้มาจำหน่ายในสวิส ทั้งนี้ ภายใต้ความตกลงการค้าเสรีสมาพันธ์รัฐสวิส - ญี่ปุ่น (Switzerland - Japan FTA) รถยนต์ไฟฟ้าจะไม่ผ่านถิ่นกำเนิดสินค้าในญี่ปุ่น เนื่องจากแบตเตอรี่ที่นำเข้ามาจาก EU มีมูลค่าสูง อย่างไรก็ตาม หากมีการเพิ่มข้อบทเรื่องการสะสมถิ่นกำเนิดแบบขยายไปใน Switzerland-Japan FTA ผู้ส่งออกรถยนต์ญี่ปุ่นจะสามารถออกหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสำหรับรถยนต์ไฟฟ้าเพื่อใช้สิทธิพิเศษทางการค้าได้ เนื่องจากการสะสมถิ่นกำเนิดแบบขยายจะอนุญาตให้เชื่อมการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าของ Japan - EU FTA และ Switzerland - Japan FTA⁴

© Freepik

⁴ การสะสมถิ่นกำเนิดแบบขยายต้องมีการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม ซึ่งมักเป็นการอนุญาตให้ภาคีสามารถสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าข้ามเขต FTA ได้ หากประเทศที่เกี่ยวข้อง ล้วนเป็นภาคีของกันและกันในทางใดทางหนึ่ง ในที่นี้ ทั้งญี่ปุ่นและสวิสต่างมี FTA ร่วมกับ EU

2.2 กระบวนการตรวจสอบที่เกี่ยวข้องกับการสะสมถิ่นกำเนิด

ความตกลงการค้าเสรีที่เกี่ยวข้องกับสวิสและ EFTA มีการใช้ระบบการรับรองโดยผู้ส่งออก (Exporter - based Model) ซึ่งการตรวจสอบจะดำเนินการโดยศุลกากรของประเทศผู้ส่งออกตามคำร้องขอของประเทศผู้นำเข้า ประเทศผู้นำเข้าสามารถร้องขอการตรวจสอบหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าโดยวิธีการสุ่ม หรือในกรณีมีเหตุสงสัยเกี่ยวกับความแท้จริงหรือความถูกต้องของข้อมูล ศุลกากรของประเทศผู้ส่งออกจึงต้องรวบรวมเอกสารที่จำเป็นต่อการตรวจสอบ และรายงานผลการตรวจสอบให้แก่ศุลกากรประเทศผู้นำเข้าทราบโดยเร็วที่สุด กระบวนการตรวจสอบเช่นนี้ใช้กับการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าในทุกรูปแบบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า หรือหากเป็นการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแบบเต็มส่วน ต้องตรวจสอบเอกสาร Supplier's Declaration ร่วมด้วย

3. มาเลเซีย

ในปัจจุบัน มาเลเซียอนุญาตให้มีการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าเฉพาะสินค้าจากประเทศภาคีภายใต้ FTA เดียวกันเท่านั้น อาทิ ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - ออสเตรเลีย - นิวซีแลนด์ (ASEAN - Australia - New Zealand Free Trade Agreement: AANZFTA) ที่กำหนดให้สามารถนำสินค้าวัตถุดิบจากประเทศภาคีอื่นมาผลิตในอีกประเทศภาคีหนึ่งเสมือนเป็นวัตถุดิบในประเทศภาคีนั้นได้ ยกตัวอย่างเช่น ผู้ผลิตสินค้าในมาเลเซียสามารถวัตถุดิบที่นำเข้ามาจากเวียดนามและออสเตรเลียมาใช้ในการผลิต โดยถือเสมือนว่าวัตถุดิบดังกล่าวได้ถิ่นกำเนิดมาเลเซีย ซึ่งสามารถใช้ในการคำนวณถิ่นกำเนิดของสินค้าขั้นสุดท้าย หากพิสูจน์ได้ว่าวัตถุดิบดังกล่าวมีถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ AANZFTA

3.1 การรับรองเพื่อการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า

ก่อนการออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า มาเลเซียกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องแสดงข้อมูล การคำนวณราคาสินค้าและเอกสารสนับสนุนอื่น ๆ ต่อ กระทรวงการลงทุน การพาณิชย์และอุตสาหกรรม (Ministry of Investment, Trade and Industry: MITI) เพื่อพิจารณา การได้ถิ่นกำเนิดสินค้าตามความตกลงนั้น ๆ ซึ่งหากมีการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า ผู้ส่งออกจะต้องแสดงหลักฐาน การรับรองถิ่นกำเนิดภายใต้ FTA ที่เกี่ยวข้อง และบัญชี ราคาสินค้าของวัตถุดิบนั้น เช่น ภายใต้ความตกลงการค้า สินค้าของอาเซียน (ATIGA) ผู้ประกอบการจะต้องแสดง หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Form D) หนังสือรับรอง ถิ่นกำเนิดสินค้าแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Form D) หรือ คำรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Origin Declaration)

3.2 กระบวนการตรวจสอบที่เกี่ยวข้องกับการสะสมถิ่นกำเนิด

หากเจ้าหน้าที่พบความผิดปกติหรือข้อสงสัยใน เอกสาร/สินค้าที่ทำการสะสมถิ่นกำเนิด มาเลเซียจะร้องขอ การตรวจสอบกับประเทศภาคีที่เกี่ยวข้อง โดยจะปฏิบัติ ตามระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Operational Certification Procedures) ที่ระบุไว้ใน FTA

กรณีศึกษาประโยชน์จากการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า

ผู้ผลิตน้ำผลไม้รวมในมาเลเซียใช้วัตถุดิบมะม่วงสดจากภายในประเทศมูลค่า 300 ริงกิตมาเลเซีย และนำเข้าส้ม จากออสเตรเลียมูลค่า 700 ริงกิตมาเลเซีย เพื่อนำมาผ่านกระบวนการผลิตที่เพิ่มมูลค่าสินค้าอีก 100 ริงกิตมาเลเซีย สินค้า นี้จึงมีมูลค่ารวม 1,100 ริงกิตมาเลเซีย ทั้งนี้ หากไม่มีกฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า ส้มที่มาจากออสเตรเลียจะพิจารณาได้ ว่าเป็นวัตถุดิบที่ไม่ผ่านถิ่นกำเนิดสินค้า ดังนั้น น้ำผลไม้รวมจะไม่ผ่านเกณฑ์สัดส่วนมูลค่าการผลิตในภูมิภาค (RVC) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ซึ่งเป็นการพิจารณาจากการแปรสภาพของสินค้าโดยเปรียบเทียบสัดส่วนของมูลค่าที่เกิดขึ้นจาก การผลิตสินค้าส่งออกภายในประเทศหรือภายในภูมิภาคกับมูลค่าของวัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิด โดยสัดส่วนของสินค้า ที่ได้ถิ่นกำเนิดต้องมีอย่างน้อยร้อยละ 40 จึงจะได้ถิ่นกำเนิด

$$\begin{aligned}
 \text{ค่า RVC} &= \frac{(\text{มูลค่าสินค้ารวม} - \text{มูลค่าวัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิด}) \times 100}{\text{มูลค่าสินค้ารวม}} \\
 &= \frac{(1,100 - 700) \times 100}{1,100} \\
 &= 36.36 \%
 \end{aligned}$$

ในทางกลับกัน หากมีการใช้กฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลง AANZFTA วัตถุดิบจากออสเตรเลีย จะสามารถสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า ดังนั้น จะพิจารณาได้ว่าน้ำผลไม้รวมเป็นสินค้าที่ผลิตจากวัตถุดิบภายในมาเลเซียทั้งหมด

ข้อสรุป

กฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าเป็นข้อบทที่สำคัญของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า เนื่องจากเป็นข้อบทที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการผลิตสินค้าในเขตการค้าเสรีเป็นอย่างมาก โดยสามารถขยายแหล่งที่มาของวัตถุดิบและขยายขอบเขตสินค้าที่สามารถใช้สิทธิพิเศษทางการค้าในเขตการค้าเสรีได้ จากกรณีศึกษาพบว่า แต่ละประเทศมีมุมมองเกี่ยวกับการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าที่แตกต่างกัน โดยประเทศส่วนใหญ่จะยอมรับเฉพาะการสะสมถิ่นกำเนิดระหว่างประเทศภาคีเท่านั้น แต่ก็มีบางประเทศ เช่น สวิตเซอร์แลนด์ ที่สนับสนุนการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าที่มีลักษณะยืดหยุ่นที่สุด ได้แก่ การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแบบเต็มส่วนและแบบขยาย

ภายใต้ FTA ที่ไทยใช้บังคับในปัจจุบัน ทุกความตกลงอนุญาตให้ใช้การสะสมถิ่นกำเนิดแบบทวิภาคี (Bilateral Cumulation) หรือการสะสมถิ่นกำเนิดแบบพหุภาคี (Diagonal/Regional Cumulation) ตามลักษณะของความตกลงฉบับนั้น โดยมีความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) เพียงฉบับเดียวที่อนุญาตให้มีการสะสมถิ่นกำเนิดสำหรับสินค้าที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดสินค้าตามเงื่อนไขที่กำหนด หรือที่เรียกว่า การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแบบบางส่วน (Partial Cumulation) นอกจากนี้ ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - ออสเตรเลีย - นิวซีแลนด์ (ASEAN - Australia - New Zealand Free Trade Agreement: AANZFTA) ได้เสร็จสิ้นการเจรจากระดบเพื่อให้มีการใช้กฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแบบเต็มส่วน (Full Cumulation) ได้เพิ่มเติม โดย AANZFTA จะเป็นความตกลงฉบับแรกที่มีการใช้การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้ารูปแบบดังกล่าวในอนาคตต่อไป สำหรับการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแบบขยาย (Extended Cumulation) เป็นรูปแบบที่ไทยไม่เคยมีการใช้บังคับ แต่ปัจจุบันคู่เจรจาได้เสนอให้ไทยพิจารณาภายใต้การเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีบางฉบับ

ในปัจจุบัน ยังเป็นเรื่องยากที่จะคาดการณ์ว่าการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าจะพัฒนาไปสู่การสะสมถิ่นกำเนิดแบบเต็มส่วน (Full Cumulation) หรือไม่อย่างไร เพื่อจะทำให้สภาพแวดล้อมทางการค้ามีความเสรีเพิ่มมากขึ้น เพราะประเด็นนี้ยังคงขึ้นอยู่กับนโยบาย รวมทั้งบริบทภายในประเทศและภูมิภาคนั้น ๆ เป็นหลัก สำหรับประเทศไทย ในขั้นตอนการเจรจาการค้าเสรีจำเป็นต้องมีการหารือระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมศุลกากร กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม รวมถึงภาคเอกชนให้เป็นไปอย่างรอบด้าน โดยต้องพิจารณาถึงความจำเป็นและประโยชน์จากการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าแต่ละรูปแบบ และเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของไทย

อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญที่ควรคำนึงถึงในมุมมองด้านการใช้บังคับในทางปฏิบัติ คือ ระดับการประเมินถิ่นกำเนิดสินค้าต้องสอดคล้องกับประสิทธิภาพในการควบคุมทางศุลกากร เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศจากประเด็นการสวมสิทธิและป้องกันการฉ้อฉลด้านถิ่นกำเนิดสินค้า โดยพนักงานศุลกากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พนักงานศุลกากรประจำสำนักงานศุลกากรและด่านศุลกากร กองตรวจสอบอากร (Post Clearance Audit) และหน่วยงานทบทวนหลังการตรวจปล่อย (Post Review) ต้องมีองค์ความรู้ด้านการประเมินถิ่นกำเนิดสินค้าในแต่ละรูปแบบ เพื่อให้สามารถติดตามประวัติการประเมินถิ่นกำเนิดสินค้า ตรวจสอบกลุ่มสินค้าต้องสงสัย หรือตรวจสอบหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง การสำแดงข้อมูลด้านการประเมินถิ่นกำเนิดสินค้าในหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Proof of Origin) และระบบใบขนสินค้าขาเข้าของกรมศุลกากรต้องมีการปรับปรุง พัฒนาระบบการทำงานเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานศุลกากรเช่นกัน

อ้างอิง

WCO. "Study on Accumulation/Cumulation." <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/origin/instruments-and-tools/origin-determination/study-on-cumulation-en.pdf>. Accessed 15 July 2024.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

เหตุบุกรุกและโจรกรรมสินค้าผิดกฎหมาย ไปจากคลังสินค้าที่ถูกตรวจยึดของศุลกากร ณ Brussels Airport

เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2567 (2024) สำนักข่าว VRT NWS ของภูมิภาค Flanders ราชอาณาจักรเบลเยียม รายงานเหตุการณ์บุกรุกและโจรกรรมสินค้าไปจากคลังสินค้าของบริษัท Brucargo ในเขตท่าอากาศยานบรัสเซลส์ (Brussels Airport) ซึ่งต่อมาได้รับการยืนยันว่าเป็นคลังสินค้าของศุลกากรเบลเยียมเพื่อเก็บสินค้าผิดกฎหมาย ที่ตรวจยึดมาได้ ผู้ก่อเหตุสามารถหลบหนีไปได้พร้อมกับกัญชา 29 กิโลกรัม บุหรี่ผิดกฎหมาย 270,000 มวน บาราบู่ 1,400 กิโลกรัม และยาถ่ายพยาธิ Levamisole ซึ่งสามารถใช้เป็นสารเจือปนสำหรับโคเคน (Adulterant for Cocaine) อีก 75 กิโลกรัม

ในปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ตำรวจยังไม่สามารถจับกุมผู้กระทำผิดและยังไม่ทราบวิธีการบุกรุก โดยคลังสินค้านี้ตั้งอยู่ในพื้นที่รักษาความปลอดภัยที่ให้เฉพาะผู้ได้รับอนุญาตที่มีป้ายของท่าอากาศยานเข้า-ออกเท่านั้น ทั้งนี้ เคยมีการบุกรุกและโจรกรรมในลักษณะเดียวกัน ณ คลังสินค้านี้มาแล้ว ในเดือนพฤษภาคม 2566 (2023) ซึ่งศุลกากรเบลเยียมยังไม่ประสงค์ที่จะออกความเห็นในประเด็นนี้

นอกจากนี้ ยังเคยมีการบุกรุกเพื่อโจรกรรมสินค้าผิดกฎหมายที่ถูกตรวจยึดโดยศุลกากรในท่าเรือ Antwerp โดยมีการขโมยและทำร้ายเจ้าหน้าที่เพื่อโจรกรรมโคเคนไปจากตู้คอนเทนเนอร์ต้องสงสัยในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2566 (2023) ส่งผลให้หน่วยงานศุลกากร ท่าเรือ ท่าอากาศยาน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของเบลเยียมต้องเร่งพัฒนาระบบความปลอดภัยของคลังสินค้าและของเจ้าหน้าที่

อ้างอิง

Colin Clapson. "Large Quantities of Seized Drugs, Tobacco and Cigarettes Stolen at Brussels Airport." VRT NWS. <https://www.vrt.be/vrtnws/en/2024/07/04/large-quantities-of-seized-drugs-tobacco-and-cigarettes-stolen/>. Accessed 15 July 2024.

"Break-in at a Customs Warehouse at Brussels Airport." VRT NWS. <https://www.vrt.be/vrtnws/en/2024/07/05/break-in-at-a-customs-warehouse-at-brussels-airport/>. Accessed 15 July 2024.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

DG TAXUD เยือนอินเดีย เพื่อติดตาม/รับฟังปัญหาของ มาตรการ CBAM และกระชับความร่วมมือทางศุลกากร

เมื่อวันที่ 1-2 กรกฎาคม 2567 (2024) Mr. Gerassimos Thomas ตำแหน่ง Director-General ประจำคณะกรรมการการยุโรปฝ่ายภาษีและสหภาพศุลกากร (DG TAXUD) และคณะ เดินทางเยือนกรุงนิวเดลี สาธารณรัฐอินเดีย เพื่อหารือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลไกปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (CBAM) และกระชับความร่วมมือทางศุลกากรผ่านการปรับปรุงความตกลงความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือทางการบริหารจัดการด้านศุลกากร (Customs Co-operation and Mutual Administrative Assistance Agreement: CCMAA)

Mr. Gerassimos Thomas ได้เข้าพบผู้แทนของรัฐบาลอินเดียและผู้ประกอบการ เพื่อรับฟังปัญหาและความท้าทายในการปฏิบัติตามมาตรการ CBAM ของทั้งผู้ประกอบการขนาดใหญ่ รวมไปถึงวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและขนาดย่อย (MSMEs) โดยคณะกรรมการการยุโรปจะทำรายงานประเมิน (Assessment Report) ของมาตรการ CBAM ในช่วงระยะเปลี่ยนผ่านให้แล้วเสร็จ และเผยแพร่ภายในปี 2567 (2024) เพื่อเปิดโอกาสให้รัฐบาลและภาคธุรกิจอินเดียแสดงความเห็นและเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงเพื่อลดภาระผู้ประกอบการจากมาตรการ CBAM ในขั้นถัดไปได้

ทั้งนี้ รัฐบาลอินเดียได้ตั้งเป้าหมายให้บรรลุความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี 2613 (2070) และกำลังจะเริ่มมาตรการตลาดซื้อขายคาร์บอน (Carbon Market Trade Scheme) กับภาคอุตสาหกรรมที่ใช้พลังงานสูง 4 กลุ่มในปี 2569 (2026) ซึ่งคณะกรรมการการยุโรปหวังที่จะสร้างความร่วมมือกับอินเดียเพื่อส่งเสริมมาตรการเหล่านี้ต่อไป

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

นอกจากนี้ Mr. Gerassimos Thomas ยังต้องการกระชับความร่วมมือทางศุลกากรกับอินเดียเพื่อรับมือกับความท้าทายในปัจจุบัน อาทิ การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน (Cross-border E-commerce) สารตั้งต้นของสารเสพติดสังเคราะห์ (Designer Drug Precursor) โดยอินเดียเห็นด้วยกับการยกระดับความร่วมมือภายใต้กรอบของความตกลง CCMAA ระหว่างสหภาพยุโรป (EU) และอินเดียที่เริ่มมาตั้งแต่ปี 2547 (2004) ซึ่งจะมีการปรับปรุงความตกลงดังกล่าวในช่วงการเจรจาความตกลงการค้าเสรีสหภาพยุโรป-อินเดีย (EU-India FTA) ที่กำลังดำเนินอยู่ด้วย

อ้างอิง

DG TAXUD. "EU-India Advance Cooperation on CBAM." https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/eu-india-advance-cooperation-cbam-2024-07-05_en. Accessed 18 July 2024.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

สำนักงานต่อต้านการฉ้อฉลแห่งสหภาพยุโรป (OLAF) กลายเครือข่ายลักลอบขนส่งวอดก้าและวิสกี้

เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2567 (2024) สำนักงานต่อต้านการฉ้อฉลแห่งสหภาพยุโรป (OLAF) รายงานผลการทลายเครือข่ายลักลอบขนส่งวอดก้าและวิสกี้ลอกเลียนแบบยี่ห้อชั้นนำอันมีราคาสูง ซึ่ง OLAF ได้ให้ข้อมูลข่าวกรองแก่หน่วยงานศุลกากรและหน่วยงานความมั่นคงของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป (EU) นำไปสู่การจับกุมผู้ต้องหาและการตรวจยึดวอดก้าและวิสกี้ลอกเลียนแบบที่ซุกซ่อนในตู้คอนเทนเนอร์ 377,963 ขวด รวมมูลค่าประมาณ 14 ล้านยูโร

ขบวนการนี้เป็นเครือข่ายระดับระหว่างทวีป ซึ่งมีฐานการผลิตอยู่นอกเขต EU และทำการลักลอบขนส่งผ่านภูมิภาคคอเคซัส (ภูมิภาคระหว่างทะเลดำกับทะเลแคสเปียน ประกอบด้วยสาธารณรัฐอาร์เมเนีย สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน จอร์เจีย และส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐรัสเซียทางตอนใต้) มายังท่าเรือหลายแห่งใน EU โดยใช้การปลอมแปลงถิ่นกำเนิดสินค้าให้สอดคล้องกับฐานการผลิตของผลิตภัณฑ์ของแท้ ณ จุดถ่ายลำสินค้า (Transshipment Point)

สินค้าลอกเลียนแบบเหล่านี้อยู่ในบรรจภัณฑ์ที่มีความคล้ายคลึงกับผลิตภัณฑ์ของแท้มาก จนทำให้ผู้ค้าปลีกและผู้บริโภคไม่สามารถแยกความแตกต่างได้ นอกจากสินค้าลอกเลียนแบบเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจแล้วยังสร้างความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของผู้บริโภคด้วย เนื่องจากเป็นสินค้าที่ผลิตโดยไม่ได้มาตรฐาน

ในการนี้ OLAF ได้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานข้อมูลระหว่างหน่วยงานกลางของ EU หน่วยงานของประเทศสมาชิกและประเทศที่สาม พร้อมทั้งให้คำแนะนำทางเทคนิคแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการทำงานเช่นนี้ช่วยให้เห็นเส้นทางการขนส่งและรูปแบบการกระทำความผิดได้อย่างครอบคลุม และสามารถระบุตู้คอนเทนเนอร์ที่มีความเสี่ยงได้อย่างแม่นยำ

อ้างอิง

OLAF. "OLAF Unveils Major Smuggling Scheme for Counterfeit Vodka and Whisky." https://anti-fraud.ec.europa.eu/media-corner/news/olaf-unveils-major-smuggling-scheme-counterfeit-vodka-and-whisky-2024-07-17_en.

Accessed 27 July 2024.

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

ศุลกากรสหรัฐตรวจยึดเฟนทานิล 4 ล้านเม็ด ณ ชายแดนรัฐแอริโซนา-เม็กซิโก

© US CBP

เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2567 (2024) หน่วยงานศุลกากรและป้องกันพรมแดนสหรัฐอเมริกา (U.S. Customs and Border Protection: CBP) ณ เมือง Tucson รัฐแอริโซนา รายงานการตรวจยึดสารเสพติดเฟนทานิล (Fentanyl) จำนวนประมาณ 4 ล้านเม็ด บริเวณจุดผ่านแดนเมือง Lukeville (Port of Lukeville) ระหว่างพรมแดนสหรัฐอเมริกา - สหรัฐเม็กซิโก ถือเป็นการตรวจยึดเฟนทานิลครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติการตรวจยึดของ CBP

การตรวจยึดดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2567 (2024) โดยเจ้าหน้าที่ CBP ประจำ Port of Lukeville ได้ตรวจค้นรถกระบะบรรทุกพ่วง หรือรถพ่วงเทรลเลอร์ (Utility Trailer) ที่บรรทุกอุปกรณ์กีฬา คนขับเป็นชายสัญชาติอเมริกัน อายุ 20 ปี โดยหลังการตรวจสอบ เจ้าหน้าที่พบความผิดปกติบริเวณขอบของรถพ่วงเทรลเลอร์ จึงได้ขอความช่วยเหลือจากทีมสุนัขดมกลิ่น จนตรวจพบห่อบรรจุสารเสพติดจำนวน 234 ห่อ ในบริเวณขอบของรถ ซึ่งพบเฟนทานิลจำนวนประมาณ 4 ล้านเม็ด น้ำหนักรวมมากกว่า 450 กิโลกรัม

หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่ CBP ประจำ Port of Lukeville ยังได้ตรวจยึดสารเสพติดได้อีกครั้งเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2567 (2024) ซึ่งพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) จำนวนกว่า 123 กิโลกรัม และโคเคน (Cocaine) ประมาณ 2.2 กิโลกรัม ซุกซ่อนในรถพ่วงเทรลเลอร์ในลักษณะเดียวกัน ซึ่งคนขับเป็นชายสัญชาติเม็กซิกัน อายุ 45 ปี ยาเสพติดที่ตรวจยึดได้ในทั้งสองครั้งมีมูลค่าในท้องตลาดรวมมากกว่า 12.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

รายงานความเคลื่อนไหว

จากสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์

ทั้งนี้ การตรวจยึดดังกล่าวทั้งสองครั้ง เป็นความสำเร็จของปฏิบัติการพิเศษ 2 ปฏิบัติการคือ Operation Apollo-Arizona และ Operation Plaza Spike โดย Operation Apollo-Arizona เน้นไปที่ การสืบหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองของเส้นทางการขนส่งและวิธีดำเนินการ (Modus Operandi) ของ การลักลอบขนส่งเฟนทานิลและสารเสพติดอื่น ๆ โดยมีการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของการตรวจยึดในอดีต ในขณะที่ Operation Plaza Spike เน้นไปที่การทลายแก๊งค้ายาเสพติด (Cartel) ที่สนับสนุนและอยู่เบื้องหลัง การลักลอบขนส่งเฟนทานิล กลุ่มเหล่านี้รวมตัวอยู่ในเขตปกครองตนเองที่เรียกว่า “Plaza” กระจายอยู่ในพื้นที่ ต่าง ๆ ของ เม็กซิโก ซึ่งมักเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ของการผลิตและลักลอบขนส่งสารเสพติดใกล้กับจุดผ่านแดน ของสหรัฐ

อ้างอิง

US CBP. “CBP Officers in Arizona Seize More than Half a Ton of Fentanyl in Largest Seizure in Agency History.”

<https://www.cbp.gov/newsroom/local-media-release/cbp-officers-arizona-seize-more-half-ton-fentanyl-largest-seizure>.

Accessed 5 August 2024.

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

พิธีเจริญพระพุทธมนต์พิธีถวายเครื่องราชสักการะและพานพุ่ม พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณ และพิธีจุดเทียนถวายพระพรชัยมงคล ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ

เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2567 นายภิสวรรค์รัฐ นิลพันธ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายตุลาการ) รักษา
ราชการแทนอัครราชทูต (ฝ่ายตุลาการ) และเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานที่ปรึกษาการตุลาการ ณ กรุงบรัสเซลส์
เข้าร่วมพิธีเจริญพระพุทธมนต์ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธี
มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 28 กรกฎาคม 2567 โดยมีนางกาญจนา ภัทรโชค เอกอัครราชทูต ณ
กรุงบรัสเซลส์ เป็นประธาน โดยได้กราบอาราธนาพระสงฆ์จำนวน 9 รูป จากวัดทั้งในเบลเยียมและลักเซมเบิร์ก
เข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจ

ในพิธีถวายเครื่องราชสักการะและวางพานพุ่ม ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูต หน่วยงาน
ไทย ในกรุงบรัสเซลส์และครอบครัว ตลอดจนคนไทยในเบลเยียมและลักเซมเบิร์ก ได้ถวายสัตย์ปฏิญาณ
เพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน จุดเทียนถวายพระพรชัยมงคล และร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีและ
สดุดีจอมราชา จากนั้น ผู้เข้าร่วมพิธีได้ลงนามถวายพระพรเนื่องในโอกาสมหามงคลนี้ด้วย

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

การเข้าพบกับผู้แทน WCO เพื่อติดตามผลการฝึกงานของ
ผู้ได้รับทุนรัฐบาลเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การปฏิบัติงานในต่างประเทศ

เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2567 นายภิสรร์รัฐ นิลพันธ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) ราชอาณาจักรแทนอัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) เข้าพบ Mr. Demba SECK ตำแหน่ง Technical Officer ประจำ Origin Sub-Directorate สังกัด Tariff and Trade Affairs Directorate ขององค์การศุลกากรโลก (WCO) ในฐานะผู้ควบคุมดูแล (Supervisor) ของนางสาวชญาณัฐ เกลี้ยงพิบูลย์ นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ ส่วนกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า กองนโยบายและยุทธวิธีกีดอัตราศุลกากร ผู้รับทุนรัฐบาลเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การปฏิบัติงานในต่างประเทศประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในโอกาสที่นางสาวชญาณัฐสำเร็จการเพิ่มพูนประสบการณ์และการฝึกงาน ณ สำนักงานใหญ่ WCO

ในการนี้ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) ได้รับทราบการประเมินผลของนางสาวชญาณัฐ และแนวทางของ WCO ในการพัฒนาพนักงานศุลกากรรุ่นใหม่ (Next Generation Customs) พร้อมทั้งแสดงความขอบคุณ WCO ที่ให้การสนับสนุนโครงการดังกล่าวของรัฐบาลไทย โดย Mr. Demba ได้ชื่นชมการทำงานของข้าราชการรายนี้ และเชื่อว่างานวิจัยที่ผู้รับทุนได้จัดทำระหว่างการฝึกงานจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อศุลกากร ภาคอุตสาหกรรม และการพาณิชย์ และ Mr. Demba ได้แสดงความมุ่งมั่นที่จะบ่มเพาะและผลักดันเจ้าหน้าที่รุ่นใหม่ให้เป็นตัวการแห่งการเปลี่ยนแปลง (Agent of Change)

นางสาวชญาณัฐเข้ารับการเพิ่มพูนประสบการณ์และการฝึกงานภายใต้ทุนรัฐบาลดังกล่าว ณ WCO ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม – 31 กรกฎาคม 2567 โดยได้ศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของ WCO และค้นคว้าวิจัยในหัวข้อเรื่อง “Assessing the Necessity of Integrating Remanufactured Goods Provisions in Regional Trade Agreements: Considerations and Implications for Thailand” ซึ่งเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และศุลกากรสีเขียว (Green Customs) ในการนี้ Mr. Demba ได้เน้นย้ำความสำคัญของประเด็นดังกล่าวที่ยังไม่เคยมีการศึกษาอย่างเจาะลึกในมุมมองด้านกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) และเป็นประเด็นที่ควรเผยแพร่ให้ประเทศสมาชิก WCO ทราบในการประชุม Technical Committee on Rules of Origin ต่อไป

หลังจากนี้ นางสาวชญาณัฐ จะเข้ารับการเพิ่มพูนประสบการณ์และการฝึกงาน ณ สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม – 30 กันยายน 2567

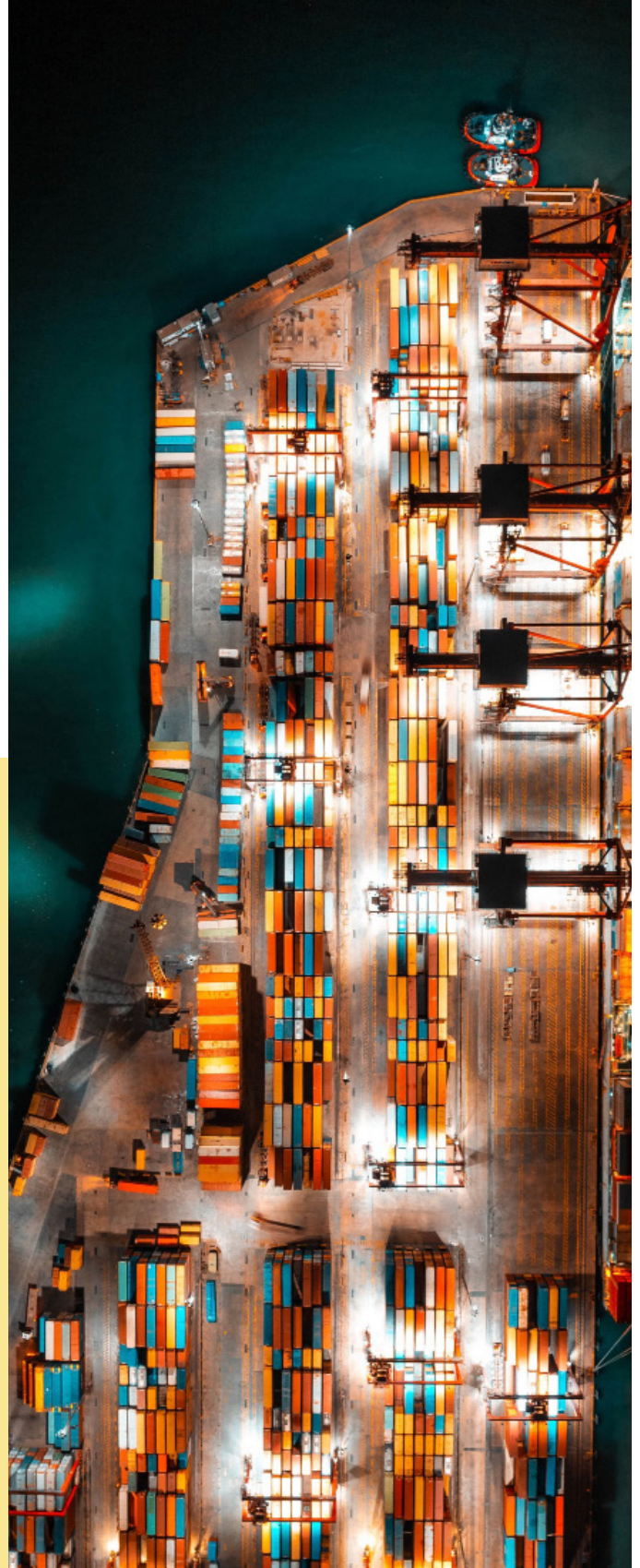
CPMU NEWS

Customs Policy Monitoring Unit

Office of Customs Affairs
Royal Thai Embassy Brussels

Drève du Rembucher 89
1170 Brussels, Belgium
Tel. +32 2 660 57 59

Email: thaicustoms@thaicustoms.be
<http://brussels.customs.go.th>

© Tom Fisk, Pexels